

Jutlus Nõos K, 06.03.19 kell 18.00, palvapäev

Lektsioonid: Jl 2:12–17; 2Pt 1:1–11

Pihikõne: peapiiskopi karjasekiri

Jutlus: Mt 6:16–21

Laulud: 216 (1–5); 263 (1–6, 7); 320 (1–4); 474; 67 (1–4)

Kui te aga paastute, siis ärge olge kurvanäolised nagu silmakirjatsejad, sest nemad teevad oma palge näotuks, et näidata inimestele oma paastumist. Tõesti, ma ütlen teile, neil on oma palk käes! Aga sina, kui sa oled paastumas, siis võia oma pead ja pese oma nägu, et su paastumine ei oleks näha inimestele, vaid su Isale, kes on varjatud, ja sinu Isa, kes näeb varjatutki, tasub sulle! Ärge koguge endile aardeid maa peale, kus koi ja rooste neid rikuvad ja kuhu vargad sisse murravad ja varastavad! Koguge endile aardeid taevasse, kus koi ega rooste neid ei riku ja kuhu vargad sisse ei murra ega varasta! Sest kus su aare on, seal on ka su süda.

Tänases kirjakohas manitseb Jeesus lugejat millelegi sellisele, mida võiks kokku võtta nii: ära muretse oma koha pärast maailmas, vaid muretse koha pärast taevariigis. Sellesama mõtte võtab Jeesus kokku Mt 6 lõpus (s 33), kus ta ütleb: „Aga otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi!“

Kõigepealt paastumine. Vanas Iisraelis oli paastumine väga tähtis komme, sellest räägib VT päris tihti. Paastuti meeleparanduseks (nt kuningas Taavet pärast Batseba-lugu, Niinive rahvas Joona kuulutuse peale jne), paastuti rituaalselt (Tn kirjeldus Taanieli ja tema sõprade paastumisest Paabeli kuninga õukonnas jne). Kuid paastuti ka n-ö uhkuse pärast, selleks, et tunda end teiste inimeste kõrval seetõttu väärtuslikuma ja paremana. Seda taunivad nt prohvetid Jesaja (Js 58) ja Sakarja (Sk 7:5–10)

Just sellist paastumist taunib siin kirjakohas ka Jeesus. Sinu paastumist pole vaja teistele, sest see võib hoopis koormata kellegi südametunnistust – näe, tema paastub nagu kord ja kohus, kuid mina seda ei suuda või ei saa raske töö tõttu endale lubada. Kui sa tõesti oled otsustanud kas toidust loobuda või pooldad abstinentsi ehk lihast loobumist, siis harrasta seda nii, et mitte keegi sellest aru ei saa. Ja kui sa seda mingil põhjusel ei saa varjata, siis selgita vajadusel rahulikult olukorda ja jää oma otsusele kindlaks.

Samas olen ka mõelnud, et paastuda tuleks paindlikult. St oma otsusest paastuda tuleks vajalikul hetkel siiski loobuda. Nimelt siis, kui see võib pahandada kedagi, kes selle otstarvet ei mõista ja kes peabki seda justnimelt deklaratsiooniks, mida Jeesus taunib. Mul on olnud mõned sellised juhtumid, mil olen tundnud, et minu järjekindel loobumine toidust või lihast pole olnud ligimese suhtes õige. Ja nõnda olen hiljem söönud siis, kui olukord seda nõuab ja jätnud rahulikult söömata, kui mul on see võimalus. Sest apostel Paulus ütleb 1Kr 8:9: „Vaadake aga, et see teie meelevald [süüa või söömata jätta] ei saaks komistuseks nõrkadele.“

Oleme vahel kuulnud, et paastutakse ka poliitilistel põhjustel, nt protestiks kellegi või millegi vastu. Nt mõned poliitvangid paastuvad seetõttu, et anda märku – kohtuotsus minu üle on ebaõiglane! Mõnes mõttes on ju ka see deklaratiivne paast, mida Jeesus taunib. Nälgides ja sellega oma tervist rikkudes püütakse mõjutada ühiskonda millegi kasuks otsustama. Kas poleks hoopis õigem süüa, hoida sellega oma tervist ja paluda Jumalat, et ühiskond otsustaks soovitud küsimuse kasuks?

Olen nüüd rääkinud paastumisest teiste jaoks. Tegelikult pole inimese paastumist tarvis ka inimese enda jaoks. Jah, loomulikult on vahel tarvis vähem süüa, nt siis, kui kehakaal hakkab mõjutama tervist. Või siis mõnel muul juhul. Tuleb nt meelde üks Rex Stouti Nero Wolfe'i krimilugu, kus tuntud, kuid eriti tüse detektiiv Wolfe pidi selleks, et tema vaenlane teda ära ei tunneks, nälgima ja piisavalt kõhnaks saama. See mõjub küll veidi naeruväärselt, kuid eesmärk oli sel paastumisel igatahes üllas. Kui inimene paastub sellepärast, et hoida oma tervist oma lähedaste ja ligimeste huvides või püüab mingil muul viisil oma toidust loobumisega abistada, siis näib see õige.

Paastuda on aga alati õige Jumala jaoks. Piiblist leiame selle kohta hulgaliselt näiteid. Kuningas Taavet paastus 2Sm 12 siis, kui Jumal oli otsustanud surmata tema abielurikkumisest sündinud poja.

Taavet palvetas ja paastus mõttega, et vahest Jumal kahetseb oma otsust ja ta poeg jääb elama. Paastus ja palvetas ka suure Niinive linna rahvas, keda prohvet Joonas manitses oma patusest elust loobuma, hoiatades, et muidu hävitab Jumal linna.

Mõlmal nimetatud juhul inimesed paastusid meeleparanduse märgiks, märgiks enda alandamisest Jumala ees.

Nõnda siis pole vaja paastuda muul põhjusel kui Jumala ja ligimese teenimiseks. Ja Jumalat saabki teenida nii, et teenitakse ligimest. Selle kohta ütleb prohvet Jesaja Js 58:6jj: „Eks ole ju mulle meeldiv paast niisugune: päästa valla ülekohtused ahelad, teha lahti ikke rihmad, lasta vabaks rõhutatud ja purustada kõik ikked? Eks see ole murda oma leiba näljasele ja viia oma kotta viletsad kodutud, kui sa näed alastiolijat ja riietad teda ega hoidu oma ligimesest?“

Niipalju siis paastumisest kui viisist kindlustada oma kohta taevariigist. Meie kirjakohas on aga juttu ka varanduse soetamisest. Ehkki siin on mõeldud suurt varandust, võib-olla taotlust saada miljonäriks, võib varanduse kogumist võtta igasuguse materiaalse huvina siin elus.

Paneme tähele, et Jeesus ei tauni varanduse kogumist kui niisugust. Ta hoiatab sellise tegevuse tulemuste eest. Ja tulemus on tavaliselt selline, et see, kel midagi siin maailmas on, hakkab selle pärast paratamatult muretsema. See, kellel on kodus või pangas midagi väärtuslikku, peab pidevalt mõtlema, kas see asi ka korralikult säilib. Kas see on ikka korralikult hoitud varaste ja rikkumise eest.

Kuid niimoodi tehes keskendub see inimene jälle iseendale, mitte taevariigile. Efekt on umbes sama nagu Jeesuse tähendamissõnas külvajast, kus osa seemet kukkus viljakale maale, kuid seal hakkasid koos viljaga vohama ka ohakad. Ja Jeesus ütleb selle tähendamissõna selgitusena, et usklikuks saanud inimest hakkasid takistama selle ajastu muretsemised ja rikkuse petlik ahvatlus. Jumala sõna selles inimeses lämmatati ning see jäi viljatuks.

Jeesus ei ütle ka, et inimesel ei tohi olla elus muid väärtusi kui taevariik. Kuid ka sel juhul näitab ta seda, mis siis juhtub. Inimese süda on oma väärtuste juures. See, kellele on nt väärtuseks tema poliitiline võim, ei saa lugu pidada asjadest, mis seda võimu kahjustavad. Näiteks esitasid kõik äsjalõppenud riigikogu valimistel osalenud erakonnad oma valimislubadused. Neil, kes saavad valituist valitsusse, tuleb oma lubadustest kinni pidada. Mis siis, et vahel on eetilise või lausa jumalakartlikum toimida lubadusest erinevalt: seda siiski ei tehta, sest nõnda riskitakse võimukaotusega.

Samuti, inimene, kellele on väärtuseks tema reputatsioon arvamussliidrina ei saa järsku hakata väitma midagi vastupidist, sest siis ta kaotaks oma positsiooni.

Asjust, mis inimesele elus olulised on, võib näiteid tuua palju. Kuid siiski on neist kõige väärtuslikumad igavesed väärtused. Ja seepärast on tegelikult iga inimese soov, tihti teadvustamatu, leida oma elus igavesi väärtusi.

Oleme kuulnud, et inimene elab edasi oma järeltulijates, oma loomingus, mis jääb pärast teda jne. Kuid see kõik on aseaine. Tõeline igavene väärtus – mis on tõesti igavene – on kõigeväeline Jumal, kes on näidanud inimestele tee igavikku Jeesuse Kristuse läbi.

Oleme täna astunud paastuaega/kannatusaega. Olgu meile sellel 40 päeval esmatähtsad igavikulised väärtused – need, mis tulevad Jumalalt. Meie kui kristlaste ülesanne on neid väärtusi kuulutada ka teistele. Siiski mitte taoliste vahenditega, mida taunib Jeesus tänases kirjakohas. Meie „meetod“ peab olema õpetamine läbi armastuse. Kindel seisukoht, mida aga väljendada leebelt ja, kui vaja enda heaolugi ohvriks tuues. Sest nõnda on toiminud meie Õnnistegija Jeesus Kristus. Jäagem oma igapäevases usuelus tema jüngriteks! Küll tema aitab meid oma Püha Vaimuga! Õnnistatud kannatusaja algust!

Aamen.